

„Úgy hívogatlak a barbár zsvajban”
(Tóth Árpád: A tympanon istennőjéhez)

2026. május, XVI. évf. 1-2. szám
Megjelenik évente két összevont szám

Tóth Kevin Attila:
Hommage à Bodrogi Ferenc

Egy teleírt tábla. Egy mozzanat.
Szikár földre eső.
Finomodó, csendesedő.

Foucault emlékéig hajolni.
Ártalom nélkül, kopottan, földesen.
Épp az elfeledettek. A gentleman.

Évek óta szendereg
egy változatlan sangria,
s martaléknyi mítoszát
őrzi Zephyrus egy fia.

A recepcióddá váltunk.
Érezzük az úrt, a tartozást.

„Égett tüskékkel feltámadni”

Sors és elmúlás Tóth Krisztina *Szeleknek fordít* című kötetében

Tóth Krisztina a *Bálnadal* kötet után adta ki a *Szeleknek fordít* című verseskötetét. A cím is utalhat arra, hogy egy pályafordulat vagy valamilyen változás következik be Tóth költészetében, hiszen a „szeleknek fordítani” például a vitorlát lehet, ez szembemenést, pontosabban szembenézést is jelenthet. Ez a gesztus az idő múlásával, az öregedéssel való számvetést sugallja. De akár úgy is lehetne értelmezni, hogy a lírai én a szélhez beszél, neki fordítja le az érzéseit, tapasztalatait, amelyeket aztán a szél továbbít nekünk, olvasóknak.

A kötet alaposan foglalkozik az egzisztenciális kérdésekkel, a lelki és testi elmúlással. E témákat gyakran tárgyak segítségével mutatja be, ami emlékeztethet bennünket Nemes Nagy Ágnes költészetére. A két szerzőnél a tárgyak nem csupán díszítőelemei a verseknek, hanem olyan eszközök, amelyekben a lélek lenyomata képes fennmaradni az élet megszűnése után is. Nemes Nagy lírájában az idő múlása gyakran a megkövülés vagy a természet által jelenik meg. Ezzel szemben Tóth a funkciójukat vesztett, ember alkotta tárgyakra – például használt tollbetétekre vagy CD-lemezekre – fókuszálva jeleníti meg emberi test elmúlását. Bár a fa szimbóluma mindkét életműben meghatározó, más jelentések társulnak hozzá. Nemes Nagy Ágnesnél a tartás, a méltóság jele, amelyet a szelek, a viharok nem döntöttek le, viszont Tóth Krisztinánál az erkölcsi, belső romlás eszköze. Tóth Krisztina poétikai jegyei közé tartozik továbbá, hogy ő a modernebb városi jelenségekkel mutatja be mind ezt. A versekben megjelennek olyan ikonikus urbanus elemek, mint például a lakótelepi panelek vagy a zümmögő klímák.

A versek megszólalásmódja tárgyilagos, olykor hűvös, mégis emögött ott rejlik a mély érzelmi megrendültség. Sok esetben sűríti az eseményeket és érzéseket, ami leginkább a haiku-ciklusban jellemző. Itt a 17 szótagos keret adja a tömörséget, ennek köszönhetően erőteljesebb nyomot hagynak bennünk a sorok. A kötetet olvasva alkalmanként szorongást érezhetünk, főleg amikor szembesülünk

azzal, amit már alapvetően tudunk, de félünk tőle: a testnek mint biológiai gépezetnek a végességével.

Forrás: litera.hu

A kötetben egyetlen női hang vonul végig, azonban van néhány kivétel, például a *Mi legyen*, illetve a haiku-versek, ahol nehéz lehet megállapítani, hogy ki szólal meg. Az olvasó a kötet által kiváltott érzésekkel hamar tud azonosulni, hiszen a verseket leginkább az elmúlás és az egzisztenciális kiüresedés tapasztalata köti össze. A tematika az első költemények olvasása után sem válik monotonná, mert Tóth mindig más kontextusban, változatos történetekben és helyszíneken képes ezeket a jelenségeket bemutatni. Legyen szó egy hegytetőről, a versbeszélő saját lakásáról vagy egy levendulaföldről, a kötet alanya mindig új szemszögből közelít. Ezáltal képes a versekben megjelenő központi kérdésekhez más reflexiókat társítani. Valamint a

különböző műfajok megjelenése és a ciklusok is hozzásegítenek ahhoz, hogy ne váljon egysíkúvá a kötet.

Az első darab egy leltárvers, de a *Hold tűje* képében a továbbiakban találkozhatunk a haiku versformájával is, amely a mi európai, városi látásmódunkat tükrözi vissza egy japán versformába ültetve, a kötetben ez különálló ciklust képez. De szintén külön fejezetet alkotnak az hommage-versek is, amelyek többek között Kántor Péter, Nádasdy Ádám, Parti Nagy Lajos és Vörös István tiszteletére íródtak. Ezek nemcsak egyszerű alkalmi versek, hanem megfogalmazódnak bennük általános tanulságok is, ahogy a *Mintamókus* című versben: „Az évek észrevétlen szállnak, / mint kanárik a nyári fák alatt. / Mind elrepül, ki bundás, vagy ha tollas, / a menny abroncsain mind elrepülsz! / És már tudom, hogy csak az ember odvas.” Ezt értelmezhetjük úgy is, hogy egy fa kívülről látszódnak szépnek, egészségesnek, viszont belül már lehet korhadt. Ez párhuzamba állítható az emberrel is, hiszen egy ember is kinézhet átlagosnak, értelmetlannak, viszont belül ott lehet benne az erkölcsi romlás. Ellenben a versnek van egy ironikus hangvétele is, a tanulságot

nem erkölcsi útmutatásként, hanem egy úttörődal parafrázisaként jeleníti meg. A gyermeki játékos forma és a komor tartalom közötti feszültség teremti meg azt a szarkasztikus hangvételt, amelyben az elmúlás egyszerre mutatkozik nevetségesnek és szomorúnak.

Végezetül érdemes kiemelni a kötet felépítését az első és utolsó vers szempontjából, hiszen az olvasó egy belső utazáson megy keresztül. Az első vers a múlt töredékei segítségével mutatja be azt a bizonytalanságot, hogy mi marad meg az emberből, ha már nem lesz többé, míg a *Fészek* már nem kérdez, hanem szembesít. A „mi legyen” kérdéseket felváltja a sors elfogadása, valamint az újjászületés gondolata az utolsó sorokkal: „Tudom, hogy élnek. Hullott levelekből, / égett tüskékké mind feltámadunk.” Az újjászületés itt nem csupán vágy, hanem bizonyosság is. A „feltámadunk” ige – elszakadva a szakrális jelentésétől – olyan reményt villant fel, amely bár nyomokban magán viseli a múltat, mégis képes a fájdalomon túli, végső megnyugvás távlatát kínálni az olvasó számára.

(Tóth Krisztina, *Szeleknek fordít*, Magvető, Bp., 2025)

Szántó Adrienn Lilla

Betekintés a magyar mulatság hagyományába

Az idei év elején mutatták be a mozikban a *Magyar menyegző* című nagyjátékfilmet, amely megannyi nézőt csalogatott, hogy megtekintsék a magyar néptáncot és népi kultúrát népszerűsítő filmet. Láthatjuk, hogyan és milyen keretek között zajlott a 80-as években egy lakodalom, valamint a film betekintést enged az erdélyi magyarokat ért nehézségekbe a Ceaușescu-rendszer alatt.

A 93 percben játszódó történet bemutatja a nézőnek, ahogyan két budapesti fiatal férfi, András és Péter, eredetileg önös érdekből, a Románia területén található Kalotaszegre utazik András egyik unokatestvérének esküvőjére. Az esküvőt megelőző hagyományos ünnepek egyikén Péter találkozik a fiatal, bár már szinte vénlányként kezelt Kattival, aki a környezetéből való egyetlen kiszakadási lehetőségnek a névházasságot tekinti.

Kati disszidálásához Péter asszisztálására van szükség, aki a saját célja eléréséhez kapott segítségért cserébe elvállalja, hogy elveszi Katit. Azonban – ahogyan azt mind tudjuk – a játékfilmek világában semmi sem ilyen egyszerű, és a két fiatal kapcsolata hamarosan egyre kuszábbá válik.

A kalotaszegi térségben élő népszokások és hagyományok átítatják a filmet, amelynek nem titkolt

célja, hogy ezt a kulturális örökséget – bár a befogadhatóság érdekében leegyszerűsítve, mégis hűen – bemutassa a nézőknek. Számos kalotaszegi népzene felcsendül a film során, nemcsak a grandiózus táncjelenetekben, hanem különböző párbeszéd alatt is. Megfigyelhetjük, milyen hatásai érződnek a táncházmozgalomnak Budapesten, és ezzel kontrasztba állíthatjuk egy olyan közösség életét, ahol a népszokásokat, a népzene és -táncot nem felelevenítik, hanem ezek az emberek mindennapi életének szerves részét képezik.

Részletes bemutatást kapunk arról, hogyan zajlik a hagyományokhoz erősen ragaszkodó közeg életében egy házasságkötés. Egy kalotaszegi lakodalom minden velejáróját szemlélteti a film, a frigy megkötése előtti ünnepségeket és az utána következő mulatságot is. Kiemelt szerepet kap a jelenetekben a helyiek alaphabitusát meghatározó vendégszeretet. Az alkotásban megjelenő népviseletek kitüntetett figyelmet kapnak, ahogyan a korra jellemző szülő-gyermek alá-fölérendeltségi viszony is. Ebben az időszakban, és főként ebben a térségben, egy leánygyermek szülőktől való elszakadásának a házasságkötés volt az egyetlen módja. Ilyenkor alakítottak ki önálló életet és kezdtek el saját háztartást vezetni.

Forrás: Fórum Hungary

A film képi világa különös odafigyeléssel adja vissza a kalotaszegi viselet sokszínűségét, a különböző ruhadarabok textúráját, színvilágát és alaposan kidolgozott részleteit. Szépen elkülönül a néző számára, hogy különböző életszakaszokban mennyivel másabb a viselet összetétele a fiatal, hajadon lányoknál és a férjes asszonyoknál. A filmben a népi kultúra, a szokások, táncok és öltözékek bemutatásának vágya dominál, a fő cselekményszál tulajdonképpen csak egy kísérő történet, ám ez a népi hagyományok megismerése felé nyitott nézőknek nem válik az élmény kárára.

A *Magyar menyegző* a 2026-os év első nagyszabású magyar közönségfilmje, amely széles körű nézői bázist céloz meg, ennek érdekében a tradíciók bemutatása egy románc kialakulásának történetébe van csomagolva. Ezáltal a közönség nemcsak egy már tőlünk egyre távolabb álló kultúrába kap betekintést, hanem egy könnyen emészthető, romantikus szálal is végigkísér. Ez a kulturális utazás teszi igazán színessé és autentikussá a táncfilmet.

Forrás: Szupermodern Stúdió

Sükösd Emese

Vizualításban gazdag, toxikus szerelmi tragédia – *Üvöltő szelek* kritika

A legújabb *Üvöltő szelek* talán eddig a 2026-os év legjobban várt filmje volt, és bár a történet inkább egy toxikus, mintsem ideális szerelmes pár se veled, se nélküled kapcsolatát mutatja be, premierjét mégis a romantika ünnepének napjához közel időzítették. Mivel manapság az adaptációk és feldolgozások gyakran eltávolodnak az eredeti történettől, így akár annak befejezésétől is, a mozitermek meg is teltek a kíváncsi, happy endet remélő nézőkkel. A film azonban ilyen tekintetben csalódást okozott: a tökéletesen szívszaggató lezárás hatására könnyek szöktek a szemekbe. Fennel *Üvöltő szelek*-feldolgozása azonban nem csak ebből a szempontból hagyott mély nyomot a moziba látogatókban.

Adaptációkat, feldolgozásokat készíteni sosem könnyű, hiszen az elkészült alkotás felé mindig mások lesznek az elvárások, mint egy eredeti történetnél. Emily Brontë világirodalmi jelentőségű művét sem éppen a leghálásabb dolog úgy filmre vinni, hogy megannyi feldolgozás készült már az évek során, tehát nem csupán a regényhez kell óvatosan nyúlni, hanem valamivel többet is kell adni, mint a korábbi filmek, különben az új adaptáció csak egy lesz a sok közül.

A legújabb *Üvöltő szelek*-feldolgozás viszont határozottan kiemelkedni látszik a többi közül. Nem feltétlenül azért, mert annyira jó vagy annyira rossz lenne, hanem mert nagy port kavart, és beférkőzik az emberek gondolataiba. A film elérte, hogy már azelőtt felkeltse az érdeklődést, mielőtt még az előzetes vagy a szereplők listája megjelent volna. A rendező ugyanis Emerald Fennel, akit a közönség az *Ígéretes fiatal nő*, vagy éppen a *Saltburn* sikerfilmek miatt ismerhet. Nem meglepő tehát, hogy az egyedi stílusáról nevezetessé vált Fennel már önmagában elég volt ahhoz, hogy mindenki az újonnan megjelenő *Üvöltő szelekről* beszéljen. Az érdeklődést tovább tetézte, hogy napjaink egyik legnépszerűbb színésznője, Margot Robbie kapta Catherine Earnshaw szerepét, Heathcliffnek pedig Jacob Elordit választották. A premiert sem időzíthették volna jobban, hiszen a film február 12-én, azaz Valentin-nap környékén debütált a mozikban.

Fennel alkotása aligha tekinthető teljes értékű adaptációnak, hiszen egyrészt csak a regény első felét

dolgozza fel, másrészt a szereplők személyén és jelentőségén is módosított. Aki nem olvasta Emily Brontë regényét, annak ez nyilván semmit nem jelent, viszont például Nelly esetében ez a változtatás nagy jelentőséggel bír, hiszen a társalkodónő itt aktív formálója az eseményeknek.

Bár a film Brontë történetéből rengeteget kihagyott, vizuális elemekből nem volt hiány. A látványvilágot mélyen átszövi a színszimbolika, főleg a fehéré, a vöröse és a feketéé. Cathy Heathcliff iránti érzéseinek intenzitását és szenvedélyességét a vörös szín jeleníti meg. Ahogy idősödnek, és Cathy kezd ráébredni, hogy Heathcliffre már nem csak gyermekkori játszótársaként tekint, egyre nagyobb mértékben fordul elő ruháiban a szín valamely árnyalata. Hiába lesz Edgar felesége, és visel mindig fehéret, amint Heathcliff visszajön az életébe, ruhatárába is visszatér a vörös. Idővel, ahogy egyre elsöprőbb a férfi iránti szerelme, kapcsolatuk szenvedélye, láthatóvá válik, hogy a Linton-házban is nagymértékben jelen van a vörös: egy nagyobb terem és folyosó padlószőnyege is ilyen színű, éles kontrasztban állva a falak fehér színével. Cathy halálát végül vérmérgezés okozza, a vér színe pedig vörös, akár csak Heathcliff iránti szerelme.

Bár a fehér színhez elsőként a tisztaságot, ártatlanságot köti az ember, a készítők a film több pontján is újraértelmezték azt. A szegénységben és rossz körülmények közt élő Cathynek a Lintonéknál tett látogatása után a fehér a reményt, a gazdagságot, a rendezett jövőt jelenti. Ahogy haladunk a történetben, a fehérnek egyre több jelentését láthatjuk.

Egyrészt lehet az új kezdet, a tiszta lap, a korábbi szeszélyek nélküli élet jelképe, másrészt jelentheti azt is, hogy a vad Cathy ennek a színnek a viselésével szelídült meg, és vált méltó feleségévé Edgarnak. Ugyanakkor az is lehetséges, hogy a fehér az üresség és egyhangúság jele, hiszen ahogy az idő telik, Cathy egyre inkább unja új életét. Természetesen mindhárom értelmezés helytálló lehet – főleg azért is, mert nem feltétlenül egyszerre vannak jelen –, az pedig már a nézőkön múlik, hogy nekik melyik jut eszükbe. A film vége felé a fehér már nem ragyog, és nem reményteli jövőt ígér. Cathy végül megőrül, fehér ruhái pedig a pszichiátrián kezelt betegek kényszerzubonyára emlékeztetnek.

Az igazán szemfüles nézőknek pedig az is feltűnhet, hogy az alkotók milyen tudatosan használták a fekete színt Cathy ruháiban. Alapvetően a piros és a fehér dominál öltözékeiben, azonban amikor Nellyvel arról beszél, hogy milyen rossz döntést hozott, amikor igent mondott Edgarnak, nem a megszokott piros-fehér kombináció jelenik meg a ruháján; a pirost felváltja a fekete, azaz már utalás történik Heathcliff-fel való kapcsolatának elvesztésére. Később, amikor utolsó szenvedélyes találkozásukat ejtik meg, Cathy teljesen feketében van, már az ígéretes „fehér” jövőt is elveszti.

Nem szabad arról sem megfeledkezni, hogy Cathy szobájának falát saját bőre ihlette. Ezt Edgar alapvetően kedves gesztusnak szánja, mégis van benne némi groteszk színezet. A fal szinte újra és újra arra emlékezteti Cathyt és a nézőket is, hogy ebbe a fényűző (egykor a gazdagságot és reményt jelentő fehér falakból álló) börtönbe, az élete végéig tartó boldogtalanságba saját rossz döntései miatt került.

Margot Robbie Cathyje teli van ellentmondásokkal. A kicsit butácska, naiv, álmodozó Cathyról akarva-akaratlanul is a színésznő Barbie-szerepe juthat eszünkbe. Ez szinte annyira befolyásolja ítéloképes-

ségünket, hogy el is felejtjük, hogy ő a történet egyik legnegatívabb szereplője. Az egész történetet áthatja a toxicitás, a szeretet a film egy pontján Cathy hatására minden szereplőnél átfordul féltékenységbe, haragba vagy gyűlöletbe. Nellyt még fiatalokorukban megbántja, ami miatt ő többször is a lány ellen cselekszik. A végtelenül szerelmes Heathcliff szívével is játszik, összetöri azt, mondhatni megrágja és kiköpi. Az egykor lelkes Isabellát is megalázza, Edgar pedig a hűtlensége miatt válik vele szemben rideggé. A film végére a néző már nem is tud vele szimpatizálni, inkább csak a beteljesületlen szerelmet siratja, és Heathcliffet sajnálja, aki egész életében mindent azért tett, hogy méltó legyen Cathyhez, és végre együtt lehessenek. A szerelem viszont nem győzedelmeskedik minden felett, hiszen a kor társadalmi berendezkedését – amelyet szintén kiválóan ábrázol a film – nem tudják felülírni.

Forrás: filmtekeres.hu

A készítők viszont zseniálisan játszottak az előre- és visszautalásokkal, jelentőségteljes kulcsmondatokkal, illetve a párhuzamokkal. Gyönyörű keretet ad Cathy és Heathcliff kapcsolatának, amikor a történet elején a gyermek Heathcliff el akarja küldeni Cathyt, de ő azt mondja, hogy sosem fogja elhagyni őt, sosem fog elmenni, a film végén viszont meghal, és Heathcliff kéri, hogy akár kísértetként is maradjon vele. A tragikus befejezést visszaemlékezések és a gyermekként ártatlanul összebújva alvó, majd végül Cathy halotti ágyán együtt fekvő felnőtt szerelmesek képe fokozza.

Elsőre talán jelentéktelen, a végén azonban kiemelkedő utalássá váló részlet, amikor Isabella Rómeó és Júlia tragédiájáról beszél, és éppen azt emeli ki, hogy a halálukat alapvetően az okozta, hogy a levelek nem érték el Rómeót, azaz az események a kommunikáción csúsztak el. Ez vezet Cathy halálához is, akihez nem jutottak el Heathcliff levelei, amelyeket egyébként éppen Isabellával íratott meg.

Természetesen nem mondhatjuk, hogy a film tökéletes, hiszen bőven van mibe belekötni is. Az viszont tagadhatatlan, hogy a készítői az első perctől az utolsóig minden részletre odafigyeltek, a vizuális és verbális szimbólumhasználatot igazán emlékezetes módon megvalósítva.

Nagy Gréta Boglárka

Írók nyomában – Beszámoló az Irodalom Házából

2026. március 12-én a negyedéves hallgatótársaimmal a Debrecen szívében található Irodalom Házában jártunk Fodor Péter tanár úrral a *Populáris kultúra* nevű tantárgy keretein belül, ahol tartalmas és élményekben gazdag programon vehettünk részt. A látogatás során nemcsak a kiállítás világával ismerkedtünk meg közelebbről, de egy izgalmas, nyolc állomásból álló játékot is végigjátszottunk, amely még érdekesebbé és élményszerűbbé tette a foglalkozást számunkra.

A játék állomásai változatos feladatokat kínáltak. Ezek segítségével figyelmesebben szemléltek a kiállítás anyagát, közben pedig együttműködésre, gondolkodásra és kreativitásra is szükség volt. A feladatok nemcsak szórakoztatóak voltak, hanem segítettek abban is, hogy jobban megértsük az irodalomhoz és az adott kiállításhoz kapcsolódó témákat.

A program második részeként egy rövid előadást is meghallgathattunk a múzeumpedagógiáról, amelynek célja a tanulás élményszerűvé tétele, vagyis hogy a látogatók ne pusztán szemlélői legyenek a kiállításnak, hanem aktív résztvevőként kapcsolódjanak be a felfedezés folyamatába. Az előadás rávilágított arra is, hogy a múzeumok ma már nemcsak a tárgyak bemutatásának helyszínei, hanem fontos oktatási és közösségi terek is.

Számunkra ez a látogatás azért volt különösen emlékezetes, mert a megszokott tanórai kereteken kívül, közvetlen tapasztalatokon keresztül tanulhattunk. A játékos feladatok és az előadás együtt segítettek abban, hogy jobban megértsük, milyen sokféleképpen lehet az irodalmat közelebb hozni

a fiatalokhoz. Ez a program megmutatta, hogy a múzeumi tanulás egyszerre lehet hasznos, érdekes és szórakoztató.

A látogatás jól példázta, hogy a modern múzeumok egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek az interaktív, élményalapú ismeretátadásra. Az Irodalom Házában szervezett program nemcsak az irodalmi ismeretek bővítéséhez járult hozzá, hanem fejlesztette a résztvevők figyelmét, együttműködési és problémamegoldó készségét is.

Nadimov Réka

Forrás: Nadimov Réka

„Miért tanulják, ha beszélük?” – Előadás a TikTok-generáció anyanyelvi neveléséről

Rendhagyó szakmai alkalmat tartott 2026. március 25-én a Debreceni Egyetem Anyanyelvtanítási Műhelye (ATM). A rendezvény meghívott előadója, az intézmény egykori hallgatója, Fegyverneki Gergő *A TikTok-generáció anyanyelvi nevelése* címmel osztotta meg gyakorlati tapasztalatait és innovatív tanítási módszereit a jelenlévőkkel.

Az eseményt Dr. Győrffy Erzsébet nyitotta meg. Köszöntőjében hangsúlyozta a tanítási módszerek és pedagógiai praktikák folyamatos megújításának elengedhetetlenségét. Kiemelte, hogy a modern pedagógiában kihívást jelent rugalmasnak lenni és a szigorúan kötött tananyagot a diákok számára is befogadható formában átadni.

Ezt a gondolatmenetet folytatta Fegyverneki Gergő, aki a felgyorsult médiafogyasztási szokások és az iskolai oktatás találkozását fejtette ki. Előadásában kitért az anyanyelvtanítás jelenlegi helyzetére és arra a diákok körében gyakran felmerülő alapvető kérdésre, amellyel a pedagógusok nap mint nap szembesülnek: „Miért tanulják, ha már úgyis beszélük?”.

Az előadó a saját tanítási gyakorlatából hozott példákkal mutatta be, hogy a hagyományos információátadásra épülő oktatás napjainkban már kevésbé hatékony, és a pedagógusoknak sokkal inkább „élményátadókká” kell válniuk a tanteremben. A diákok aktivizálása és bevonása egy összetett generációs feladat, amelyhez szükséges a fiatalok gondolkodásmódjának megértése. Bár a figyelemfelkeltés kihívása nem akut probléma, a jelenlegi körülmények teljesen más megközelítést igényelnek. Elmondása szerint a siker kulcsa a tanulók sajátos kapcsolódási pontjainak és kísérleteinek felismerése, és az ezekre adott tudatos pedagógiai visszajelzés. Fontos megtalálni, hogyan tudják hétköznapijukhoz, saját tapasztalataikhoz kötni az elhangzó információkat, hogy a tanulás valóban élményszerűvé válhasson.

A gyakorlati megvalósítás terén az előadó számos konkrét, a korunk igényeire szabott eszközt is felvázolt. Kiemelte a gamifikáció (játékosítás) oktatási

jelentőségét, amelynek segítségével a diákok tanulmányi előrehaladása akár egy videojátékhoz hasonló, motiváló pontrendszerre is alakítható. A prezentáció zárószakaszában a legkorszerűbb digitális kihívások is terítékre kerültek. Szó volt többek között a helyes promptolás (a mesterséges intelligenciának adott utasítások) technikáiról, valamint az ehhez kapcsolódó, problémamegoldást és kreativitást segítő „design thinking”-ről (tervezői gondolkodás).

A Debreceni Egyetem Anyanyelvtanítási Műhelyének tavaszi rendezvénye rávilágított arra, hogy az intézmény továbbra is aktív szerepet vállal a jelen és a jövő tanárainak támogatásában. Az előadáson nagy számban voltak jelen a tanárképzésben részt vevő hallgatók, pályakezdők, egyetemi oktatók és közoktatásban dolgozók, ami rámutat arra, hogy az ehhez hasonló fórumok elengedhetetlenek ahhoz, hogy a szakmai párbeszéd valós, gyakorlati válaszokat adjon az oktatás kihívásaira.

Rákóczi Gergő

Forrás: Fegyverneki Gergő

Közösség az elszigeteltség ellen – Bemutatkozik a debreceni Aurora

Az alábbi interjúban a debreceni Aurora Versműhely egyik alapítójával, szervezőjével, Nagy Rudolf Imrével beszélgettem az új irodalmi kezdeményezés indulásáról és célkitűzéseiről. A beszélgetésből kiderült, hogy a klasszikus „szövegincálás” helyett egy olyan megtartó, baráti közösség és biztonságos tér építése a cél, amely stabil találkozási pontot nyújt az egyetemistáknak, valamint minden irodalomkedvelőnek.

Tympanon: Van már egy-két versműhely Debrecenben, gondolok itt a Zöld Kilincsre vagy a LÉK-re. Honnan jött az ötlet, hogy elinduljon az Aurora Versműhely? Miben különbözik a többitől?

Nagy Rudolf Imre: Debrecenben szerencsére két másik hasonló és kiváló kezdeményezés van az Aurora Versműhelyen kívül, a LÉK és a Zöld Kilinc Versműhely, ahogyan te is említetted. Ezek mind kiváló szakmai bázist és segítséget nyújtanak egy debreceni irodalombarátnak vagy egy szárnyait bontogató költőnek. A mi rendezvénysorozatunk annyiban más, hogy rendszeresebb találkozási lehetőséget kíván biztosítani azoknak, akik hiányolják a folyamatos közösségi alkalmakat.

Emellett azt is érzem, hogy bár Debrecen egy egyetemváros, a hallgatók számára relatíve kevés az olyan közvetlen, saját közegben megvalósuló esemény, amely kifejezetten az ő igényeikre szabott. Ezt a hiányt szeretnénk volna pótolni a sűrűbb menetrenddel, eredetileg az egyetem falai között maradva. Azonban nagy örömeinkre az Aurora már most kezdi kinőni ezeket a kereteket, a legutóbbi alkalommal például egy középiskolás lány is csatlakozott hozzánk, aki annyira jól érezte magát, hogy már jelentkezett is a következő találkozóra.

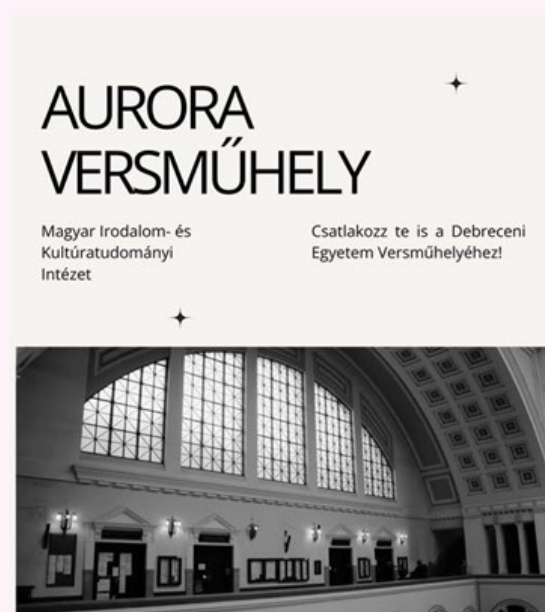
Tympanon: Neked volt hiányérzeted, vagy a hallgatótársak felől érkezett az igény?

N. R. I.: Szerintem mindkét oldalról valós igény mutatkozott meg. Azt tapasztalom, hogy a COVID-

időszak óta látványosan visszaesett a közösségi terek kihasználása, és a hallgatók egy része elszigeteltebbé vált, így szükség volt egy fix találkozási pontra.

Másrészt mi, a szervezők többnyire irodalom szakos hallgatók vagyunk. Az egyetemi órákon rengeteg kanonizált szöveggel foglalkozunk kiváló szakemberek iránymutatása mellett, ahol elmondhatjuk a saját véleményünket egy adott irodalmi műről, de vágytunk egy olyan térre, ahol nemcsak a kötelező kánonnal, hanem sokkal személyesebb versekkel is dolgozhatunk, amire nem mindig kerül sor a tanteremben.

Emellett hatalmas szakmai pluszt ad nekünk az is, hogy meghallgathatjuk különböző szakos egyetemisták véleményeit is, például van közöttünk zenész és pszichológia szakos hallgató is. Ezeket a különböző megközelítéseket pedig később, a tanári pályánk során is fogjuk tudni alkalmazni.

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet Facebook oldala

Tympanon: **Hogyan működik a műhely a gyakorlatban? Klasszikus szöveggondozás zajlik, ahol egymás szövegeit cincáljátok szét, vagy inkább kötetlenebb alkalmakról van szó?**

N. R. I.: A gyakorlatban az alkalmaink sokkal inkább egy baráti beszélgetésre emlékeztetnek. A Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet könyvtára mint helyszín is jól megteremti a találkozók alaphangulatát.

A folyamat úgy néz ki, hogy a résztvevők az esemény előtt elküldik a kedvenc verseiket, amelyeket aztán közösen olvasunk fel és értelmezünk. Nem a szövegek „szétcincálása” a célunk, hanem a közös és kötetlen értelmezés. Volt már példa arra is, hogy valaki saját verset hozott, azt is közösen megbeszéljük, de ennek a műhelynek nem a szöveggondozás az elsődleges feladata, hanem a szövegekről való elmélkedés.

Tympanon: **A jövőben elképzelhető, hogy lesznek tematikus alkalmak, vagy megmarad a kötetlen „hozd a kedvenc versed” forma?**

N. R. I.: Ezt a „hozd a kedvenc versed” formát szívesen megőrizném, de volt már példa tematikus alkalomra is. Krasznahorkai László Nobel-díja után még szép, hogy legközelebb az ő regényeinek maximum 5 perces, választott részleteiről volt szó. A legutóbbi alkalom is tematikailag kötött volt. Az áprilisi magyaros szakhéten egy meghívott vendéggel, Reszegi Lászlóval beszélgettünk Stetka Éva életművéről.

Továbbá, ahogyan azt a Krasznahorkai László életművével kapcsolatos alkalom is mutatja: nem csak versekről szólnak ezek az események. A résztvevők hozhatnak slamet, novellát, dalszöveget, bármit, csak az irodalom legyen középpontban. Egyetlen egy fontos alapja van a műhelynek, az

pedig a demokratikusság. Minden ötletet szívesen meghallgatunk, és azokról közösen döntünk.

Tympanon: **Mik a hosszútávú vízióid? Szeretnél egy antológiát vagy publikációs lehetőséget a végére?**

N. R. I.: A vízióm egy olyan stabil közeg fenntartása, amelyre minden tagnak jó érzés lesz visszagondolnia, akár a diploma megszerzése után is. Szeretnék egy „safe space”-t létrehozni, ahol mindenki szabadon elmondhatja a számára legszemélyesebb versek által kiváltott érzéseit, ami nem kis dolog.

Antológiáról és publikációs lehetőségről még nem gondolkodtunk. Talán egy antológia összeállítására nagyobb lehetőség van, mint publikációra. Érdekes lehet összegezve, egyben látni azokat a műveket, amelyek megszólítják a mostani generációt. De ki tudja? Az Aurorával kapcsolatban bármi elképzelhető.

Füsti-Molnár Olivér

Forrás: Nagy Rudolf Imre

A Csárdáskirálynőtől Taylor Swiftig – Prae.hu-workshop és lapszámbevezető

Február 18-án egy különleges programon vehettek részt a kritikaírás és a folyóirat-szerkesztés iránt érdeklődők, ugyanis a prae.hu szerkesztői workshopot tartottak a témában a Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet könyvtárában, amelyet egy lapszámbevezető követte. A szerkesztőségből Balogh Endre (főszerkesztő), Horváth Florencia (főszerkesztő-helyettes), Baluja Petra (színházi rovatvezető), illetve korábbi gyakornokok, Barkóczi Eszter, Molnár Zsolt, Szélyes-Pál Dániel és Babos Zonga Rebeka segítették az esemény sikeres lebonyolítását.

Felvezetésként Balogh Endre röviden ismertette a hírportált. Kiemelte, hogy a folyóirat igyekszik széles merítést adni a különböző kulturális témákból, hiszen közölnek kritikákat, interjúkat, tematikus esszéket, tudósításokat. Ezen az alkalmon főleg a színikritika-írás hogyanjába kaphattak bepillantást a jelenlévők. A workshop egy csoportmunkával indult, amely során a résztvevők különböző megosztó idézetekről gondolkodhattak el, például hogy milyen problémák jelentkeznek egy vidéki színész életében, vagy hogy egy színésznő sokszor kénytelen késleltetni az anyaságot, ha fiatalként sikereket szeretne elérni. A gondolatok megbeszélése után pedig egy előadáselemzési technikát, a Philthert mutatta be Molnár Zsolt, amelynek segítségével az egybegyűltek közösen megkomponálhattak egy színikritikát a Mohácsi János által rendezett *Csárdáskirálynőről*. A módszer hat elemzési egységből (színháztörténeti háttér, a dramaturgia szerepe, rendezés, színészi játék, látvány és hatástörténet) épül fel, a korábban összeállt csapatoknak pedig egy-egy szempont szerint kellett megfigyelniük a darabot. Az első és az utolsó pontról Molnár Zsolt beszélt, hiszen ezek pusztán az előadás megnézéséből nem derülhettek ki, de alapvetően sikerült egy koherens elemzést összeállítani a végére.

Taylor Swift napjaink egyik legmeghatározóbb művésze, hiszen nemcsak énekesnőként kiemelkedő, de dalszövegíróként is. A csapból is ő folyik, és talán nem túlzás azt mondani, hogy nincs olyan termék, amelyen valamilyen formában nem jelenne meg. Zenei karrierjét a rajongókon túl a szakma is elismeri, munkásságáról már egyetemi kurzus

is indult a New York-i Egyetemen, a Texasi Egyetem pedig irodalmat tanít dalszövegein keresztül. Nem is olyan meglepő tehát, hogy a Prae folyóirat – amely korábban egy másik népszerű énekesnővel, Lady Gagával is foglalkozott már – legújabb száma Taylor Swift-tematikájú lett. A lapszámbevezető során szó volt arról, hogy Swift dalszövegei hogyan építenek egymásra, illetve hogyan használ az énekesnő irodalmi utalásokat, ezzel megannyi lehetőséget teremtve az elemzésre. Felmerült a „tudós rajongó” kifejezés is, hiszen a szerzőknek úgy kell objektíven elemezniük Taylor Swift művészetét, hogy (feltételezett) rajongásuk ne befolyásolja nézőpontjukat. A folyóiratban – amelyben oktatónk, Fodor Péter Urbán Andreával együtt jegyzett tanulmánya is olvasható – helyet kaptak szépirodalmi írások is.

Nagy Gréta Boglárka – Hajdu Tímea

Forrás: prae.hu

In memoriam Bodrogi Feri

Azt mondják, egy tanár hatása a végtelenségig ér: soha nem tudhatja, hol áll meg a befolyása. Amikor Bodrogi Ferenc tanár úrra emlékezünk, nemcsak a definíciókat és a tananyagot látjuk magunk előtt, hanem azt a biztatást, türelmet és szakmai szenvedélyt, amellyel felénk fordult. Számunkra ő több volt, mint oktató: mentorunkká és példaképünké vált az évek során. Az alábbi sorok a mi közös búcsúnk – azoké a hallgatóké, akik hálásak azért, hogy egy ilyen nagy tudású, emberséges tanárunk lehetett. Emléke örökre a szívünkben él.

Hálával és örömmel gondolok vissza azokra az élvezetes, lendületes és lelkesítő órákra, amelyeken tőle tanulhattam. Az irodalom iránti szeretete, a közös olvasmányaink és a precíz elemzések gazdagítóan hatnak majd későbbi tanári pályám idején is. Tanár úr első volt azok között, akik szemináriumi dolgozatomat olvasva már az egyetemi évek elején javasolták a tehetséggondozó programot, és buzdítottak a további munkára. Ez a megtisztelő bizalom, figyelmesség és nyitottság példaértékű a jövő tanárai számára.

Gál Zsuzsanna

Legkedvesebb emlékem Ferivel a 2025-ös OTDK-hoz kötődik. Ötödévesként részt vettünk a versenyen a barátnőimmal, szaktársaimmal, Bódis Mirával és Török Eszterrel. Feri támogatását mindvégig érezhettük: órák után megállított minket, hogy hogy haladunk, gyakorló alkalmakat szervezett, ahol jótanácsaival, biztatásával tartotta bennünk a lelket. Ezért az eredményhirdetés után ő volt az első, akit értesítettünk a sikereinkről. Küldtünk neki egy képet a Tisza-partról, ő pedig büszkén így válaszolt: „Irigykedem és gratulálok!! Azert [sic!] nekünk is jó ám itt Debiben... ;)” Ennek az üzenetnek talán még jobban is örültünk, mint az eredményeinknek.

Hajdu Tímea

Elveszíteni egy szívünkhöz közel álló személyt sosem könnyű, hiszen ott marad bennünk az űr, melyet egykoron betöltött. Úgy gondolom, hogy Bodrogi tanár úr is mindannyiunk életében egy ilyen személy volt. Nagyon sok mindenre

megtanított, igyekezett arra nevelni, hogy hogyan váljon belőlünk jó tanár és még jobb ember. Amit adott, azt tovább visszük, őt pedig sohasem feledjük, a szívünkben örökké élni fog. Nyugodjon békében!

Nadimov Réka

Kiváló irodalomtörténész, egyik legkedvesebb oktatónk, csodás ember, példakép. Csak remélni tudom, hogy tanári pályám során emlékéhez méltóan tudom kamatoztatni azt a rengeteg mindent, amit tőle tanultam. Mind emberileg, mind szakmailag.

Nagy Gréta Boglárka

Bodrogi tanár úr az első tanáraink között volt, akik minket, leendő magyartanárokat elkezdtek bevezetni az irodalomtanítás rejtelseibe. Büszkék voltunk, amikor 2023-ban ő kapta meg az Alföld-díjat, és boldogan gratuláltunk neki, pedig még alig ismertük. A szemináriumokon nyitott és figyelmes személyiségével képes volt olyan légkört teremteni, amelyben a hallgatók érezték a hozzájuk való őszinte odafordulást, örömmel vettek részt az óráin, és bátran kérdeztek tőle. Határtalan lelkesedése, valamint a tanításhoz való hozzáállása motiváló és példaértékű volt számunkra. Mindig eszembe fognak jutni mondatai és az általa képviselt szemlélet, akárhányszor az irodalomelmélet alapvető fogalmai, vagy a felvilágosodás közösen elemzett versei szóba kerülnek. Ilyenkor továbbra is büszkén és hálásan fogok arra gondolni, hogy tőle tanulhattam.

Pluhár Enikő

Magyar szakos képzési formák a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán

**Magyartanár, osztatlan képzés,
szakpárral
(OMA)**

**Magyar alapképzés
(BA)**

**Magyar mesterszakos
képzés
(MA)**

Képzéseink jellege:

Művelt és kreatív, nyitott és kritikusan gondolkodó, valamint felelősségteljes és segítőkész magyartanárokat, mindemellett magyar alap- és mesterszakos hallgatókat képzünk.

Az alap- és középfokú oktatásban kitűnően használható, gyakorlatorientált képzést nyújtunk magyar és világirodalomból, ezenfelül magyar és finnugor nyelvészetből.

Az írott és beszélt nyelv elemzésére, irodalmi művek és színházi előadások, filmek és klipek árnyalt értelmezésére tanítunk.

A képzés során hallgatóink megismerkedhetnek a kultúratudományokkal, a művelődéstörténettel, a nyelvfiziológiával és a hungarológiával is.

Mit kínálunk még?

Inspiráló szellemi környezet és jó hangulat jellemzi szakunkat.

Kiemelt célunk a tehetséggondozás: hallgatóinkkal együttműködve szervezünk tanulmányi kirándulásokat és konferenciákat, közösen szerkesztünk folyóiratot.

Az elmúlt évtizedekben regionális szinten is az egyik legpezsgőbb kutatói légkörrel rendelkező bölcsészettudományi műhelyt hoztuk létre. A Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely minősítést elnyert egységeink, a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Intézet oktatói gárdája széleskörű tudományos kapcsolati hálóval és jelentős pályázati háttérrel rendelkezik.

Kimeneti lehetőségek a képzés után:

- a doktori (PhD) képzés,
- tanári diploma megszerzése esetén közép- és általános iskolai oktatás,
- a kulturális és tudományos intézményrendszer, a tudomány- és kultúrpolitika számos vezető funkciójának betöltése,
- kulturális újságírás, kiadói és szerkesztői munkatársi tevékenység végzése, online és internetes folyóiratok, újságok szerkesztőségeiben,
- anyanyelvi lektori munka (hazai és külföldi intézményekben),
- magas szintű munkakörök betöltése a kulturális diplomáciában, valamint profitorientált és nonprofit cégeknél.

Tartalom

TÓTH KEVIN ATTILA: <i>Hommage à Bodrogi Ferenc</i>	1
SZÁNTÓ ADRIENN LILLA: „Égett tüskékkel feltámadni” Sors és elmúlás Tóth Krisztina <i>Szeleknek fordít</i> című kötetében	2
SÜKÖSD EMESE: Betekintés a magyar mulatság hagyományába	3
NAGY GRÉTA BOGLÁRKA: Vizualitásban gazdag, toxikus szerelmi tragédia <i>Üvöltő szelek</i> kritika	5
NADIMOV RÉKA: Írók nyomában–Beszámoló az Irodalom Házából	7
RÁKÓCZI GERGŐ: „Miért tanulják, ha beszélnek?” Előadás a TikTok-generáció anyanyelvi neveléséről	8
FÜSTI-MOLNÁR OLIVÉR: Közösség az elszigeteltség ellen Bemutakozik a debreceni Aurora	9
NAGY GRÉTA BOGLÁRKA – HAJDU TÍMEA: A <i>Csárdáskirálynőtől</i> Taylor Swiftig Prae.hu-workshop és lapszámbejelentő	11
In memoriam Bodrogi Feri – Búcsúzik a szerkesztőség	12

Impresszum

Főszerkesztő: Hajdu Tímea

Tördelők: Lép Tamara, Papp Viktória, Pluhár Enikő

Szerkesztő munkatársak: Gál Zsuzsanna, Nadimov Réka,

Nagy Gréta Boglárka, Sükösd Emese, Török Eszter

Kampánykoordinátor: Szendrei Boglárka

Logó: Pótor Eszter terveinek felhasználásával készítette V. Szabó Mátyás

Felelős szerkesztő: Dr. Balajthy Ágnes, **Dr. Bodrogi Ferenc Máté**

Felelős kiadó: Dr. Fazakas Gergely Tamás és Dr. Rácz Anita

Kiadja: Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet;

Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Intézet

További információ, korábbi számok:

<https://irodalom.unideb.hu/>

<https://mnytud.arts.unideb.hu/index2.php>

<https://irodalom.unideb.hu/tympanon-hirlevel>